

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/16/2017
Identifikačné číslo spisu:	1116202751
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1116202751.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Danice Kočíčkovej, v spore umiestnenej R. I. bývajúcej vo X., zastúpenej obchodnou spoločnosťou Studio Legale, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mostová 2, IČO: 36 811 874, o vyslovenie prípustnosti prevzatia do ústavu zdravotníckej starostlivosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 1Pu/28/2016, o dovolaní umiestnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. marca 2016 sp.zn. 11CoP/146/2016, 11CoP/148/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Uznesením z 10. februára 2016 č.k. 1Pu/28/2016-3 Okresný súd Bratislava I začal konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia R. I. (ďalej len „umiestnená“), hospitalizovanej 9. februára 2016 na Psychiatrickej klinike LFUK a UNB v Bratislave (ďalej len ústav“). Súd v odôvodnení uviedol, že bol ústavom informovaný o hospitalizácii, ku ktorej došlo bez písomného súhlasu umiestnenej, preto začal konanie s poukazom na ustanovenie § 191b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.

2. Okresný súd Bratislava I uznesením z 10. februára 2016 č.k. 1Pu/28/2016-4 ustanovil umiestnenej opatrovníka Mestskú časť Bratislava - Staré mesto, Vajanského nábrežie 3, Bratislava (ďalej len „ustanovený opatrovník“) na ochranu jej práv v konaní o vyslovení prípustnosti prevzatia do ústavu zdravotníckej starostlivosti podľa § 191b ods. 2 O.s.p. v spojení s § 29 ods. 6 O.s.p.

3. Okresný súd Bratislava I uznesením z 11. februára 2016 č.k. 1Pu/28/2016-7 vyslovil, že prevzatie umiestnenej do ústavu, ku ktorému došlo dňa 9. februára 2016 má zákonné dôvody, keď s poukazom na vykonané dokazovanie, najmä vypočutie ošetrojúceho lekára a vypočutie umiestnenej dospel k záveru,

že je potrebná liečba umiestnenej ústavnou formou, nakoľko bez potrebnej liečby hrozilo umiestnenej ďalšie vážne zhoršovanie zdravotného stavu. Umiestnená v dôsledku porúch myslenia sa správala rizikovo a nepredvídateľne, k svojmu stavu bola nekritická, svoje paranoidné predstavy považovala za reálne, ktoré skutočnosti vylučovali možnosť riešiť jej stav formou ambulantnej zdravotnej starostlivosti.

4. Proti obom uzneseniam súdu prvej inštancie podala odvolanie umiestnená. Krajský súd v Bratislave uznesením zo 16. marca 2016 sp.zn. 11CoP/146/2016, 11CoP/148/2016, uznesenie súdu prvej inštancie z 10. februára 2016 č.k. 1Pu/28/2016-4 a uznesenie z 11. februára 2016 č.k. 1Pu/28/2016-7 potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Vo vzťahu k postupu súdu, ktorým bol umiestnenej ustanovený opatrovník, odvolací súd uviedol, že pre súd uvedená povinnosť vyplýva priamo z ustanovenia § 191b ods. 2 O.s.p. a slúži na ochranu práv umiestnenej osoby. Navyiac umiestnená v odvolaní neuviedla dôvod podaného odvolania, t.j. či mala námietky proti postupu súdu, ktorým jej bol ustanovený opatrovník alebo či namietala osobu ustanoveného opatrovníka. Pokiaľ išlo o dôvody odvolania umiestnenej voči uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým vyslovil, že prevzatie má zákonné dôvody, tieto odvolací súd vyhodnotil v kontexte so zdravotným stavom, v akom sa umiestnená v čase hospitalizácie nachádzala. Odvolací súd konštatoval, že v danej veci súd prvej inštancie dokazovanie v intenciách ustanovenia § 191b ods. 3 O.s.p. vykonal a na základe priameho kontaktu s ošetrojúcou lekárkou a umiestnenou pri ich vypočutí si sám vytvoril úsudok o veci, na základe ktorého následne vo veci rozhodol. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že u umiestnenej, ktorá bola prevzatá do zdravotníckeho zariadenia, boli v čase jej prijatia prítomné také symptómy, ktoré umožnili prijať záver o tom, že jej prevzatie má zákonné dôvody. S poukazom na uvedené odvolací súd mal za to, že postupom ako zdravotníckeho zariadenia, tak aj súdu nedošlo k porušeniu príslušných článkov Ústavy Slovenskej republiky, Dohovoru o ochrane ľudských práv, či príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka citovaných umiestnenou v odvolaní.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu v časti výroku, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie z 11. februára 2016 č.k. 1Pu/28/2016-7, že prevzatie umiestnenej R. I. do ústavu Univerzitná nemocnica Bratislava, D. ku ktorému došlo dňa 9. februára 2016 má zákonné dôvody, podala umiestnená (ďalej aj „dovolateľka“) dňa 12. septembra 2016 dovolanie s poukazom na ustanovenie § 431 ods. 2 CSP, ktoré na výzvu súdu doplnila podaním z 19. decembra 2016. Dovolať dôvod odôvodňovala tým, že jej umiestnenie do zariadenia ústavnej starostlivosti nemal zákonný podklad, a to najmä z toho dôvodu, že ošetrojúca lekárka nepreskúmala jej zdravotný stav do väčšej hĺbky a s náležitou odbornou starostlivosťou, nedala vypracovať znalecký posudok znalcom zapísaným v zozname vedeným Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a na základe jej neodborného postupu si súd prvej inštancie vytvoril nesprávny úsudok o jej psychickom stave a následne rozhodol v rozpore so zákonom, na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. V súvislosti s tým opätovne (už v rámci odvolacieho konania) vyslovila presvedčenie, že násilným umiestnením do ústavnej starostlivosti bola porušená jej ľudská dôstojnosť, znížená česť a hospitalizáciu v uvedenom zariadení bez jej súhlasu považuje za porušenie jej základných ľudských práv a slobôd a za vážny zásah do jej práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1 a čl. 16 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenia ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žiadala uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Opatrovník umiestnenej a ani zdravotnícke zariadenie sa k dovolaniu nevyjadrili.

7. Umiestnená podaním doručeným dovolaciemu súdu dňa 22. februára 2017 doplnila ňou podané dovolanie „za účelom dosiahnutia zrozumiteľnosti a odstránenia pochybností v celom tomto prípade a uviedla skutočnosti tak, ako sa stali, aby nedošlo k omylu či vypusteniu nejakých informácií, ktoré považovala za potrebné v tomto prípade preskúmať a zohľadniť“.

8. Na konania o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení, ktoré sa od 1. júla 2016 prejednávajú a rozhodujú podľa Civilného mimosporového poriadku, zákona č. 161/2015 Z.z., (ďalej len „CMP“), sa v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 CMP použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov. Z hľadiska posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone v prejednávanej veci (§ 431 až 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, pretože pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému prieskumu v dovolacom konaní.

11. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

15. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (v prejednávanej veci § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je (procesnou) povinnosťou strany vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod [porovnaj tiež rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp.zn. 1 VCdo 2/2017 (ďalej len „1 VCdo 2/2017“)].

18. V danom prípade dovolateľka podala dovolanie, v ktorom spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 431 až 435 CSP neuvedla, z čoho vyvodzuje jeho prípustnosť a dovolacie dôvody nevymedzila tak, ako to predpokladajú uvedené ustanovenia CSP. V prípade takéhoto dovolania (t.j. dovolania, v ktorom

absentuje vymedzenie dovolacích dôvodov) súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok dovolania v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 CSP (viď 1 VCdo 2/2017).

19. Dovolateľka v dovolaní nevystihla niektorý pojmový znak významný z hľadiska zadefinovania procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP. Aj pri posudzovaní dovolania podľa obsahu (článok 11 CSP) nie je zrejmé, či dovolateľka vôbec namieta existenciu procesnej vady zmätočnosti uvedenej v § 420 CSP. Dovolací dôvod teda nie je vymedzený spôsobom zodpovedajúcim § 431 CSP.

20. Na základe argumentácie a formulácií obsiahnutých v dovolaní nie je možné posúdiť [ani pri posudzovaní dovolania podľa jeho obsahu (článok 11 CSP)], či dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 CSP, ktorý v dovolaní nie je ani len spomenutý. Netvrdí totiž, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo že táto otázka ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná odlišne. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

21. Je nepochybné, že dovolateľka podala dovolanie, ktoré má náležitosti v zmysle § 428 CSP, v jej dovolaní však dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP. Aj absencia tejto náležitosti je podľa CSP dôvodom pre odmietnutie dovolania.

22. Pokiaľ ide o podanie umiestnenej doručenej dovolaciemu súdu dňa 22. februára 2017, označené ako „Doplnenie dovolania podaného dňa 22. decembra 2016“, dovolací súd na dané podanie neprihliadol s poukazom na § 434 CSP, nakoľko bolo podané po uplynutí lehoty na podanie dovolania.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie umiestnenej ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. f/ CSP).

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.